

ИЗЛАГАЊЕ МИНИСТРА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ мр ЗОРАНА ЂОРЂЕВИЋА

Поштоване даме и господо, уважени учесници научног скупа,

Одржавање научног скупа „СРБИЈА И СТРАТЕГИЈСКА РАСКР-ШЋА” представља изузетну прилику да научна и стручна јавност изнесе резултате истраживања и своје погледе о бројним темама и значајним изазовима са којима се данас суочава савремени свет а који имају значајан утицај на Републику Србију, стављајући је на озбиљна искушења.

У тражењу адекватних и ефикасних одговора на све комплексније изазове савременог света, опредељеност за мир, сарадњу и заједничко деловање усмерено ка заштити универзалних вредности и на њима утемељених глобалних интереса представља основу одговорног деловања савремених држава.

Неопходан услов за то представља јачање свести о нашој заједничкој одговорности, унапређење степена узајамног поверења и поштовања, солидарности, добросуседских односа и толеранције, као и спремност и отвореност за дијалог и свеобухватну и активну сарадњу.

Република Србија је трајно опредељена да унапређује вредности демократије, економске и друштвене стабилности и безбедности, као и да пружа снажан допринос на унапређењу регионалне и глобалне безбедности. Уважавајући ове чињенице, Република Србија је дефинисала као једно од основних стратешких опредељења развијање и унапређење сарадње у сфери политике безбедности и одбране, која се реализује кроз активан и ефикасан допринос у регионалним и међународним напорима за изградњу повољног безбедносног окружења.

Полазиште националне безбедности Републике Србије налази се у европској спољнополитичкој оријентацији и унапређењу сарадње са најутицајнијим субјектима међународне заједнице и државама у региону. Отуда је спољнополитичко деловање Републике Србије снажно утемељено на захтеву даљег јачања и унапређења односа са ЕУ, САД, Руском Федерацијом и Народном Републиком Кином. Интеграција у ЕУ, без обзира што се она суочава са различитим искушењима, представља национални интерес Републике Србије и снажну претпоставку њеног друштвеног развоја.

Исто тако, даље јачање политичке, економске и војне сарадње са САД, чини важан фактор у промоцији интереса Републике Србије и њеној примеренијој међународној позиционираниости. Стратешко партнерство Републике Србије са Руском Федерацијом представља снажну потврду историјске и духовне блискости и пријатељства два

народа и широк оквир јачања свеукупне сарадње. Недвосмислена и принципијелна подршка Руске Федерације и НР Кине напорима које Република Србије улаже на решавању проблема Косова и Метохије заслужује највећи могући респект и уважавање. Убрзавање процеса интеграције Републике Србије и читавог региона у ЕУ отвара нову димензију нарочитог односа Републике Србије и Руске Федерације.

Овом приликом потребно је да нагласим све значајније учешће војних и других снага Републике Србије у мисијама Уједињених нација и ЕУ којим се потврђује њена снажна посвећеност међународним напорима на унапређењу безбедности тамо где је она нарушена и угрожена. Република Србија је декларисала одређене снаге за учешће у мултинационалним операцијама које се реализују у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ, а у складу са НАТО стандардима које примењују и чланице Европске уније.

Приступање и учешће Републике Србије у НАТО програму Партнерство за мир представља одраз реалног, рационалног и прагматичног приступа проблемима безбедности земље, заснованог на разумевању токова савремених међународних односа и ваљаним проценама развоја тих односа у ближој и даљој будућности. Искуство Републике Србије у НАТО програму Партнерство за мир потврђује исправност таквог опредељења, имајући у виду позитиван утицај ангажовања у механизмима тог Програма на изградњи модерног система одбране и оперативних способности Војске Србије, као и афирмацији интероперабилности као важне претпоставке мултилатералног деловања.

Република Србија наглашава потребу проширења сарадње на националном, регионалном и међународном плану ради стварања снажног глобалног одговора на савремене безбедносне претње. Борба против савремених безбедносних претњи захтева мултидимензионални приступ и усклађену међународну акцију. Охрабрује тенденција учествовања држава региона у бројним регионалним и ширим иницијативама економске и политичке сарадње, али императив времена је да се такав тренд убрза и ојача. У циљу успостављања ефикаснијег система заједничке безбедности у региону и бржег интегрисања у европске и друге међународне безбедносне структуре, између осталог, неопходно је достизање и регионалне интероперабилности са ширим глобалним субјектима безбедности.

У том смислу, војна неутралност, која је проглашена у Резолуцији Народне скупштине о заштити националног суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка из децембра 2007. године представља значајно опредељење које треба да креира концептуалне, институционалне и одбрамбене способности за ефикаснију заштиту националних интереса. Наравно, савремени концепт војне неутралности за који се Република Србија определила не подразумева искљученост из међународних напора на унапређењу безбедности, већ широк спектар билатералних и мултилатералних активности који имају за циљ унапређење безбедности.

Овом приликом желим посебно да истакнем да очување и даље унапређење регионалне стабилности и безбедности представља приоритет спољнополитичког деловања Републике Србије. Јачање регионалне безбедности заснивамо на сарадњи и заједничким и усаглашеним активностима у области безбедности, политике и економије и другим областима које су усмерене на очување стабилности и преузимање криза у овом региону. Међутим, наслеђени проблеми из прошлости,

историјске противречности, као и последице сукобљавања народа на простору Западног Балкана и данас утичу на стање безбедности у региону, због чега његова постконфликтна стабилизација није завршена и има променљив ток. Простор Балкана још увек обележавају снажне социјалне контрадикције и етнички и верски екстремизам, а њихова комплексност чини да тај простор и даље представља један од најосетљивијих региона у Европи у безбедносном смислу. Посебно осетљиви безбедносни простори и даље су Косово и Метохија, Босна и Херцеговина и Македонија, а исламистички екстремизам је најизраженији безбедносни ризик. Признавање тзв. Републике Косово од стране појединих држава у непосредном окружењу Републике Србије, као и несмањен интензитет изражених великоалбанских амбиција ограничава процесе јачање поверења и сарадње и успорава процес стабилизације на овим просторима.

Република Србија је снажно опредељена да развија и унапређује добросуседске односе, активно учествује у заштити универзалних демократских вредности и да изграђује способност за активно учешће у регионалним иницијативама и процесима сарадње и заједничког деловања у изградњи националне, регионалне и глобалне безбедности. Потреба за кооперативним приступом у очувању и унапређењу безбедности, сарадња и удруживање нису само специфичност региона Балкана, већ нужна потреба у све повезанијем свету. Данас безбедност држава угрожавају непредвидиви, асиметрични и транснационални изазови и претње, на које оне појединачно не могу да одговоре. Таква ситуација намеће ширење сарадње, интеграцију националних система безбедности и јачање мултилатералних форми одговора на савремене изазове.

Поштоване даме и господо, уважени учесници научног скупа,

У презентованом излагању изнета су нека од најзначајнијих спољнополитичких опредељења и ставова политике националне безбедности Републике Србије, као и велики број других питања које намеће динамика савремених међународних односа и безбедносних изазова који захтевају пуну пажњу академске и стручне јавности. Отуда је велики значај данашњег научног скупа који треба да понуди одговоре на значајна питања стратегијске и геополитичке реалности Републике Србије. Научна заснованост закључака овог скупа ће извесно дати допринос поузданијем процесу доношења одлука у систему одбране. Своје излагање завршио бих својим чврстим веровањем да је знање и развој науке најјаче оружје у савременом свету, због чега сматрам да је реализација научног скупа прилика да се истакне изузетан значај стратешког промишљања, као и дугорочног процењивања и планирања у сфери одбране и безбедности, као важних претпоставки за примерене стратешке одговоре и правовремено и рационално ангажовање националних одбрамбених ресурса, а све у интересу заштите националне безбедности.